

Mál nr. 313/2017**M
og
vátryggingafélagið V v/ barnatryggingar.****Gildissvið barnatryggingar vegna andláts barns.****Gögn.**

Málskot, móttakið 6.10.2017, ásamt fylgigögnum og athugasemdum með bréfi dags. 31.10.2017.

Bréf V, dags. 19.10.2017, ásamt fylgigögnum.

Málsatvik.

Hinn 4. júlí 2014 fæddist A, sonur M. Samkvæmt því sem fram kemur í gögnum málsins greindist A með „Othara syndrome“ sem er sjaldgæfur og alvarlegur hrörnunarsjúkdómur í miðtaugakerfi sem veldur m.a. floga- og krampaköstum og verulegri þroskaskerðingu. Í sjúkraskrá kemur fram að A hafi ítrekað verið lagður inn á sjúkrahús ýmissa veikinda.

Kveður M að í mars 2015 hafi hann fengið símtal frá vátryggingasöllumanni V. M kveðst hafa upplýst um að A væri langveikur og fjölfatlaður en sölumaðurinn hafi sannfært hann um að það skipti engu máli. Vátrygging vegna A tók tildi 17. mars 2015 og innihélt bæði aðhlyningarvernd og dánarbætur.

A lést 8. janúar 2016 og hinn 19. janúar 2016 tilkynnti M um andlát A til V. Í málskoti kemur fram að dánarorsök A hafi verið lungnabólga, sem rekja mætti til undirliggjandi veikinda A. M krefst dánar bóta úr barnatryggingu V og af málskoti má einnig ráða að krafist sé bóta vegna aðhlyningarverndar. Röksemdir M lúta að því að V hafi ekki sinnt upplýsingaskyldu sinni skv. 1. mgr. 64. gr. laga um vátryggingarsamninga með fullnægjandi hætti með því að upplýsa M ekki um verulegar takmarkanir á gildissviði vátryggingarinnar, sérstaklega í ljósi þess að M kveðst hafa upplýst um að A væri langveikur í símtali við vátryggingarsöllumann V. Þannig geti V ekki borið fyrir sig takmarkanir á gildissviði vátryggingarinnar. Einnig vísar M til þess að V hafi ekki verið heimilt að takmarka ábyrgð sína með þeim hætti sem gert var og vísar til 86. gr. laga um vátryggingarsamninga því til stuðnings. M vísar því á bug að hafa fengið tölvupóst frá V og bendir á að slíkur póstur hafi verið sendur á vitlaust netfang.

Með bréfi 12. maí 2017 hafnaði V greiðslu bóta úr barnatryggingunni með vísan til 21. gr. skilmála barnatryggingarinnar, þar sem segir að vátryggingin taki ekki til sjúkdóma, slyss, líkamsáagalla eða andlegs seinþroska/þroskaröskunar né heldur til afleiðinga slíks ástands hafi einkenni þessi sýnt sig áður en vátryggingin tók gildi. Samkvæmt fyrirliggjandi gögnum hafi ástand það sem leiddi til veikinda og síðan andláts A þegar verið fyrir hendi þegar barnatryggingin tók gildi. Því sé réttur til dánarbóta ekki til staðar úr vátryggingunni.

Í athugasemdum sínum við málskotið hefur V gert nánari grein fyrir synjun sinni á bótaskyldu. Það telur að M hafi verið upplýstur í símtali af vátryggingasöllumanns um takmörkun á gildissviði vátryggingarinnar sem var að finna í fyrrgreindri 21. gr. vátryggingarskilmálanna. Einnig vísar V til þess að M hafi fengið sendan tölvupóst um takmarkanir á gildissviði vátryggingarinnar. Einnig telur V að það sé ósannað að M hafi upplýst um veikindi A og ekki unnt að fallast á að M hafi getað haft réttmætar væntingar um að vátryggingin tæki til undirliggjandi sjúkdóma A, sbr. 2. mgr. 64. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004. Einnig vísar V til þess að því sé heimilt að takmarka ábyrgð sína með ákvæði eins og 21. gr. vátryggingarskilmála og vísar til þess að samkomulag hafi verið um að upplýsinga um heilsufar væri aflað, sbr. c.liður 1. mgr. 86. gr. laga um vátryggingarsamninga. V telur að lungnasýkingin og andlátið sé afleiðing af undirliggjandi ástandi A eða með öðrum orðum að nægjanleg tengsl séu milli þeirra veikinda sem A var haldinn fyrir töku vátryggingarinnar og þeirra veikinda sem að lokum drógu hann til dauða. Orðalag skilmálaákvæðisins sé skýrt, eðlilegt og málefnalegt í ljósi þess að ekkert áhættumat fari fram og lungnasýkingin og andlátið séu í raun afleiðingar undirliggjandi veikinda A sem hafi verið til staðar frá fæðingu.

Álit.

Samkvæmt 1. mgr. 64. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga skal váttryggingafélag, eða sá sem kemur fram fyrir þess hönd, sjá til þess við töku váttryggingar eins og hér um ræðir að váttryggingartaki fái nauðsynlega ráðgjöf um hvernig þörfum hans um váttryggingarvernd er mætt með váttryggingunni. Þá segir í 2. mgr. sömu lagagreinar að félagið skuli veita váttryggingartaka upplýsingar um mikilvæg atriði þeirra tegunda váttrygginga sem fullnægt geta þörf hans fyrir váttryggingarvernd. Félagið skal í því skyni meðal annars veita upplýsingar um skilmála og takmarkanir á gildissviði váttryggingarinnar miðað við það sem váttryggingartaki má með réttu ætla að hún taki til. Enn fremur er þess getið í 1. mgr. 69. gr. laganna að váttryggingafélög skulu sjá til þess að starfsemi sérhvers sem hefur með höndum sölu váttrygginga á þeirra vegum sé þannig háttáð að við öflun váttrygginga sé gætt hags váttryggingartaka, váttryggðra og annarra sem hafa sérstakra hagsmuna að gæta.

Eins og mál þetta horfir við verður að líta til þess að M kveðst hafa sérstaklega upplýst í símtali því sem söluráðgjafi á vegum V átti við hann í mars 2015, að A væri langveikur og það hefði úrslitabýðingu fyrir M, er hann samþykkti að kaupa váttrygginguna, að hún tæki til heilsufars A eins og það var á því tímamarki, enda má fullvíst telja að þörf hans fyrir váttrygginguna hafi engin verið ef svo hefði ekki verið. Sú takmörkun sem fólst í 21. gr. váttryggingarskilmálanum fól því í reynd í sér verulega takmörkun á gildissviði váttryggingarinnar fyrir M og það mátti söluráðgjafanum vera ljóst af upplýsingum sem M kveðst hafa látið í té. Var því brýnt, sbr. fyrrgreind lagaákvæði, að hann upplýsti M um þessa takmörkun og gengi úr skugga um að ekki færi á milli mála að M væri upplýstur um hana áður en hann samþykkti töku váttryggingarinnar. Við þessar sérstöku aðstæður verður að telja að V hafi sönnunarbyrðina um það að M hafi verið upplýstur um þá takmörkun sem fólst í 21. gr. skilmálanna áður en ábyrgð félagsins hófst. M undirritaði ekki váttryggingarbeiðni og gegn mótmælum M verður að telja ósannað að tilkynning V um gildistöku váttryggingarinnar hafi ekki verið send á netfang sem M réð yfir og hafði aðgang að. Þá var áminning í váttryggingarskírteini um að váttryggingartaki kynnti sér skilmála váttryggingarinnar og m.a. sérstaklega takmörkunarákvæði hans ekki svo afgerandi að ástæða væri fyrir M að ætla að takmörkun á gildissviðinu eins og mælt er fyrir um í 21. gr. myndi gilda í þeirri barnatryggingu sem hann tók fyrir A.

Verður því ekki séð hvernig V, eða sá sem kom fram fyrir þess hönd, hafi séð til þess að M hafi við töku váttryggingarinnar fengið nauðsynlega ráðgjöf um hvernig þörfum um váttryggingarvernd væri mætt með váttryggingunni, sbr. 1. mgr. 64. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga. Skilmála váttryggingarinnar verður því í þessu sérstaka tilviki að skýra með tilliti til þessa, svo og þeirrar skyldu V að viðhafa góða viðskiptahætti í starfsemi sinni og með hag váttryggingartaka og váttryggðra fyrir augum, sbr. 1. mgr. 6. gr. laga nr. 56/2010 um váttryggingastarfsemi sem í gildi voru þegar váttryggingin var tekin.

Samkvæmt þessu og gögnum málsins virtum að öðru leyti verður að telja ósannað að við töku váttryggingarinnar hafi M vitað eða mátt vita um þá takmörkun á gildissviði váttryggingarinnar samkvæmt 21. gr. váttryggingarskilmála í því tilviki sem hér um ræðir. Af því leiðir að V getur ekki borið hið umdeilda skilmálaákvæði fyrir sig gagnvart þeim kröfum sem M hefur gert um bætur úr váttryggingunni. Samkvæmt þessu og með skírskotun til niðurstöðu nefndarinnar í málum nr. 395/2016, 42/2017 og 292/2017 telst M eiga rétt á bótum úr váttryggingunni vegna andláts A.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum vegna andláts A úr barnatryggingu hjá V.

Reykjavík, 12. desember 2017.

Þóra Hallgrímsdóttir lögfr.

Valgeir Pálsson hrl.

Jón Magnússon hrl.